TEISINGUMO TEISMO (trečioji kolegija) SPRENDIMAS

2021 m. balandžio 15 d.*

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – Tiesioginis draudimas, išskyrus gyvybės draudimą – Antroji direktyva 88/357/EEB – 2 straipsnio d dalies antra įtrauka – Direktyva 92/49/EEB – 46 straipsnio 2 dalies pirma pastraipa – Draudimo įmokoms taikomas mokestis – Sąvoka „valstybė narė, kurioje yra draudimo rizika“ – Bet kokios rūšies transporto priemonės – Sąvoka „valstybė narė, kurioje yra atlikta registracija“ – Jūrinių laivų draudimas – Laivai, įregistruoti vienos valstybės narės laivų registre, bet plaukiojantys su kitos valstybės narės ar trečiosios valstybės vėliava, gavus laikiną leidimą plaukioti su kitos valstybės vėliava“

Byloje C-786/19

dėl *Finanzgericht Köln* (Kelno finansų teismas, Vokietija) 2019 m. vasario 22 d. nutartimi, kurią Teisingumo Teismas gavo 2019 m. spalio 23 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

The North of England P & I Association Ltd., *Marine Shipping Mutual Insurance Company* teisių perėmėja,

prieš

Bundeszentralamt für Steuern

TEISINGUMO TEISMAS (trečioji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkė A. Prechal (pranešėja), teisėjai N. Wahl, F. Biltgen, L. S. Rossi ir J. Passer,

generalinis advokatas A. Rantos,

kancleris A. Calot Escobar,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

– *The North of England P & I Association Ltd, Marine Shipping Mutual Insurance Company* teisių perėmėjos, atstovaujamos *Rechtsanwälte* C. Möser ir U. Grünwald,

– Vokietijos vyriausybės, atstovaujamos J. Möller ir D. Klebs,

– Europos Komisijos, atstovaujamos W. Mölls, D. Triantafyllou ir H. Tserepa-Lacombe,

* Proceso kalba: vokiečių.

susipažinęs su 2021 m. sausio 27 d. posėdyje pateikta generalinio advokato išvada,

priima šį

Sprendimą

1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl 1988 m. birželio 22 d. Antrosios Tarybos [d]irektyvos 88/357/EEB dėl įstatymų ir kitų teisės aktų, susijusių su tiesioginiu draudimu, išskyrus gyvybės draudimą, derinimo, apibrėžiančios nuostatas, padedančias veiksmingai naudotis laisve teikti paslaugas, ir iš dalies keičiančios Direktyvą 73/239/EEB (OL L 172, 1988, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 6 sk., 1 t., p. 198), 2 straipsnio d punkto antros įtraukos ir 1992 m. birželio 18 d. Tarybos [d]irektyvos 92/49/EEB dėl įstatymų ir kitų teisės aktų, susijusių su tiesioginiu draudimu, išskyrus gyvybės draudimą, derinimo, iš dalies keičiančios [d]irektyvas 73/239/EEB ir 88/357/EEB ([T]rečioji ne gyvybės draudimo [d]irektyva) (OL L 228, 1992, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 6 sk., 1 t., p. 346), 46 straipsnio 2 dalies pirmos pastraipos išaiškinimo.

2 Šis prašymas pateiktas nagrinėjant Jungtinėje Karalystėje įsteigtos draudimo bendrovės *North of England P & I Association Ltd* (toliau – *P & I*) ir *Bundeszentralamt für Steuern* (Federalinė centrinė mokesčių tarnyba, Vokietija, toliau – BZS) ginčą dėl pranešimo apie draudimo mokestį, susijusį su įmokų, sumokėtų už *P & I* suteiktą įvairių rizikų dėl Vokietijos Federacinės Respublikos laivų registre įregistruotų, tačiau su kitos valstybės narės arba trečiosios valstybės vėliava plaukiojančių, gavus laikiną leidimą plaukioti, jūrinių laivų draudimą, išieškojimu.

Teisinis pagrindas

Tarptautinė teisė

3 1982 m. gruodžio 10 d. Montego Bėjuje pasirašyta Jungtinių Tautų jūrų teisės konvencija (toliau – Montego Bėjaus konvencija) įsigaliojo 1994 m. lapkričio 16 d. Europos bendrijos vardu ji buvo patvirtinta 1998 m. kovo 23 d. Tarybos sprendimu 98/392/EB (OL L 179, 1998, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 11 sk., 33 t., p. 208).

4 Pagal šios konvencijos 90 straipsnį „Laivybos teisė“ „[k]iekviena valstybė <…> turi teisę, kad atviroje jūroje plaukiotų laivai su jos vėliava“.

5 Šios konvencijos 91 straipsnio „Laivų nacionalinė priklausomybė“ 1 dalyje nurodyta:

„Kiekviena valstybė nustato sąlygas, kuriomis ji suteikia savo nacionalinę priklausomybę laivams, registruoja laivus savo teritorijoje ir suteikia teisę plaukioti su savo vėliava. Laivai turi tos valstybės nacionalinę priklausomybę, su kurios vėliava jie turi teisę plaukioti. Valstybę ir laivą turi sieti tikri ryšiai.“

6 Montego Bėjaus konvencijos 92 straipsnio „Laivų statusas“ 1 dalyje nustatyta:

„Laivai plaukioja tik su vienos valstybės vėliava ir, išskyrus ypatingus atvejus, kurie yra numatyti tarptautinėse sutartyse arba šioje konvencijoje, atviroje jūroje jiems galioja tik tos valstybės jurisdikcija. <…>“

7 Šios konvencijos 94 straipsnyje „Valstybės, su kurios vėliava plaukioja laivas, pareigos“ įtvirtinta:

„1. Kiekviena valstybė tinkamai vykdo savo jurisdikciją ir kontrolę administraciniais, techniniais ir socialiniais klausimais laivuose, plaukiojančiuose su jos vėliava.

2. Visų pirma kiekviena valstybė:

a) tvarko laivų registrą, kuriame yra nurodomi su jos vėliava plaukiojančių laivų pavadinimai ir kiti duomenys, išskyrus tuos laivus, kuriems dėl jų mažo dydžio nėra taikomos visuotinai pripažįstamos tarptautinės taisyklės;

b) pagal savo vidaus teisės normas įgyvendina jurisdikciją kiekvienam su jos vėliava plaukiojančiam laivui, taip pat laivo kapitonui, pareigūnams ir įgulos nariams, kiek tai susiję su laivo administraciniais, techniniais ir socialiniais klausimais.

3. Kiekviena valstybė su jos vėliava plaukiojančiuose laivuose imasi tinkamų priemonių, kad būtų užtikrintas saugumas jūroje <…>

<…>“

Sąjungos teisė

Antroji direktyva 88/357

8 Antrosios direktyvos 88/357 2 straipsnio d punkte buvo nustatyta:

„Šioje direktyvoje:

<…>

d) „valstybė narė, kurioje yra draudimo rizika“:

– valstybė narė, kurioje yra apdrausta nuosavybė, jeigu draudimas yra susijęs su pastatais arba su pastatais ir jų viduje esančiu turtu ir jeigu šis turtas yra apdraustas ta pačia draudimo sutartimi,

– valstybė narė, kurioje yra atlikta registracija, jeigu draudimas yra susijęs su bet kokios rūšies transporto priemonėmis,

– valstybė narė, kurioje draudėjas gavo polisą, jeigu tai yra polisai, sudaryti ne ilgesniam negu keturi mėnesiai laikui, apdraudžiant kelionių ar atostogų rizikas nepriklausomai nuo draudimo grupės,

– valstybė narė, kurioje yra draudėjo nuolatinė gyvenamoji vieta arba, jeigu draudėjas yra juridinis asmuo, valstybė narė, kurioje yra pastarojo įstaiga, susijusi su draudimo sutartimi – visais atvejais, kurie nėra aiškiai apibrėžti ankstesnėse pastraipose [įtraukose].“

Direktyva 92/49

9 Direktyvos 92/49 1, 2 ir 30 konstatuojamosiose dalyse buvo nurodyta:

„(1) kadangi yra būtina užbaigti vidaus tiesioginio draudimo, išskyrus gyvybės draudimą, rinkos formavimą įsisteigimo teisės ir laisvės teikti paslaugas požiūriu, kad draudimo įmonėms, kurių pagrindinės buveinės yra [Europos Sąjungos] teritorijoje, būtų sudarytos geresnės sąlygos drausti [Sąjungoje] esančias rizikas;

(2) kadangi [Antroji direktyva 88/357] iš esmės padėjo sukurti tiesioginio draudimo, išskyrus gyvybės draudimą, vidaus rinką, suteikdama draudėjams, kuriems dėl savo statuso, dydžio ar draudimo rizikų pobūdžio, nereikalinga speciali interesų apsauga toje valstybėje narėje, kurioje yra draudimo rizika, visišką laisvę naudotis kuo didesne draudimo rinka;

<…>

(30) kadangi kai kurios valstybės narės netaiko jokių netiesioginių mokesčių draudimo sandoriams, o dauguma valstybių narių minėtiems sandoriams taiko specialius mokesčius ir kitas įnašų formas, įskaitant pridėtinius mokesčius, skirtus kompensacinėms institucijoms; kadangi šių mokesčių ir įnašų struktūra ir tarifai labai skiriasi valstybėse narėse, kuriose jie taikomi; kadangi pageidautina neleisti, kad esantys skirtumai iškreiptų draudimo paslaugų konkurenciją tarp valstybių narių; kadangi iki tolesnio nuostatų suderinimo valstybių narių, kuriuose yra draudimo rizika, nustatytos mokesčių sistemos ir kitų įnašų formų taikymas galėtų išspręsti šią problemą ir kadangi valstybės narės turi pačios nustatyti priemones, užtikrinančias, kad minėti mokesčiai ir įnašai būtų surinkti.“

10 Direktyvos 92/49 46 straipsnio 2 dalies pirmoje pastraipoje buvo nustatyta:

„Nepažeidžiant bet kokio tolesnio suderinimo, kiekvienos draudimo sutarties nustatytos draudimo įmokos yra apmokestinamos tik tais netiesioginiais ir parafiskaliniais mokesčiais, taikomais valstybėje narėje, kurioje yra draudimo rizika, kaip apibrėžta [Antrosios direktyvos 88/357] 2 straipsnio d punkte <…>“

Direktyva 2009/138

11 Antroji direktyva 88/357 ir Direktyva 92/49 nuo 2014 m. sausio 1 d. buvo panaikintos 2009 m. lapkričio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/138/EB dėl draudimo ir perdraudimo veiklos pradėjimo ir jos vykdymo (Mokumas II) (OL L 335, 2009, p. 1; klaidų ištaisymai OL L 219, 2014, p. 66 ir OL L 84, 2015, p. 74), iš dalies pakeista 2012 m. rugsėjo 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2012/23/ES (OL L 249, 2012, p. 1) (toliau – Direktyva 2009/138).

12 Pagal Direktyvos 2009/138 13 straipsnio 13 punkto b papunktį „valstybė narė, kurioje yra draudimo rizika“ apibrėžiama kaip „valstybė narė, kurioje yra atlikta registracija, jeigu draudimas yra susijęs su bet kokios rūšies transporto priemonėmis“.

13 Šios direktyvos 13 straipsnio 14 punkte yra nustatyta:

„Šioje direktyvoje taikomos šios sąvokų apibrėžtys:

<…>

14) valstybė narė, kurioje prisiimtas įsipareigojimas – valstybė narė, kurioje yra:
   a) įprastinė draudėjo gyvenamoji vieta, arba
   b) jeigu draudėjas yra juridinis asmuo – to draudėjo padalinys, su kuriuo susijusi draudimo sutartis.“

14 Direktyvos 2009/138 157 straipsnio „Draudimo įmokoms taikomi mokesčiai“ 1 dalyje nustatyta, kad, „[n]edarant poveikio jokiam vėlesniam derinimui, kiekvienos draudimo sutarties nustatytos draudimo įmokos yra apmokestinamos tik netiesioginiais ir parafiskaliniais mokesčiais, taikomais valstybėje narėje, kurioje yra draudimo rizika, arba įsipareigojimo valstybėje narėje“.

15 Vis dėlto tuo metu, kai klostėsi pagrindinės bylos faktinės aplinkybės, Antroji direktyva 88/357 ir Direktyva 92/49 dar buvo taikomos, todėl į prašymą priimti prejudicinį sprendimą reikia atsakyti tik dėl šių direktyvų.

Vokietijos teisė

VersStG

16 1996 m. sausio 10 d. *Versicherungssteuergesetz* (Draudimo mokesčio įstatymas, *BGBl.* I S., p. 22, toliau – *VersStG*) 1 straipsnyje nustatyta:

„1. Atlygio už draudimą mokėjimas pagal draudimo santykius, kylančius iš sutarties ar bet kurio kito šaltinio, yra apmokestinamas.

2. Jei draudikas, įsisteigęs [Sąjungos] valstybės narės ar kitos valstybės, pasirašiusios [1992 m. gegužės 2 d.] Europos Ekonominės erdvės susitarimą [(OL L 1, 1994, p. 3)], teritorijoje, yra draudimo sutarties šalis, mokestinė prievolė, kai draudėjas yra fizinis asmuo, atsiranda tik jei draudimo įmokos mokėjimo metu jo nuolatinė ar įprastinė gyvenamoji vieta yra šio įstatymo taikymo teritorijoje; arba, kai jis nėra fizinis asmuo, jei įmonė, įstaiga ar lygiavertis darinys draudimo mokėjimo metu yra šio įstatymo taikymo teritorijoje. Be to, mokestinei prievolei, kai draudžiama:

<…>

2) nuo rizikos, susijusios su bet kurios rūšies transporto priemonėmis, taikoma sąlyga, kad transporto priemonė šio įstatymo taikymo teritorijoje turi būti įregistruota oficialiame arba oficialiai pripažintame registre ir turėti identifikavimo numerį;

<…>“

SchRegO

17 Pagrindinėje byloje taikomos redakcijos *Schiffsregisterordnung* (Laivų registro nuostatai, toliau – *SchRegO*) 1 straipsnio 1 dalyje nurodyta, kad laivų registrus tvarko *Amtsgerichte* (apylinkių teismai, Vokietija).

18 *SchRegO* 3 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad jūrinių laivų registre registruojami prekiniai laivai ir kiti laivai, skirti plaukioti jūroje (jūriniai laivai), jeigu jie privalo arba turi teisę plaukioti su Vokietijos vėliava pagal *Gesetz über das Flaggenrecht der Seeschiffe und die Flaggenführung der Binnenschiffe (Flaggenrechtsgesetz)* (Įstatymas dėl jūrinių laivų teisės plaukioti su vėliava ir vidaus vandenų laivų plaukiojimo su vėliava (Įstatymas dėl teisės plaukioti su vėliava, toliau – *FlaggRG*)) 1 arba 2 straipsnį.

19 *SchRegO* 10 straipsnio 1 dalies pirmame sakinyje pažymėta, kad jūrinio laivo savininkas privalo įregistruoti tokį laivą, jei šis turi plaukioti su Vokietijos vėliava remiantis *FlaggRG* 1 straipsniu.

20 *SchRegO* 14 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad, kol laivas yra įregistruotas užsienio laivų registre, jis negali būti registruojamas Vokietijos laivų registre.

21 Jei yra išduotas leidimas plaukioti ne su Vokietijos vėliava, *SchRegO* 17 straipsnio 2 dalyje nustatyta prievolė laivų registre nurodyti draudimą naudotis teise plaukioti su Vokietijos vėliava ir tokio draudimo trukmę; joje taip pat numatyta, kad jei šis leidimas panaikinamas, reikia kreiptis į laivų registrą su prašymu įtraukti leidimą vėl naudotis teise plaukioti su Vokietijos vėliava.

FlaggRG

22 *FlaggRG* 1 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad su Vokietijos vėliava turi plaukioti prekiniai laivai ir kiti laivai, skirti plaukioti jūroje (jūriniai laivai), kurių savininkai yra Vokietijos piliečiai, nuolat gyvenantys teritorijoje, kurioje taikoma *Grundgesetz für die Bundesrepublik Deutschland* (Vokietijos Federacinės Respublikos Konstitucija).

23 *FlaggRG* 6 straipsnio 1 dalyje nurodyta, kad jūriniai laivai, kurie turi plaukioti su Vokietijos vėliava pagal šio įstatymo 1 straipsnį, negali plaukioti su kita nei nacionaline vėliava.

24 Iš *FlaggRG* 7 straipsnio 1 dalies 1 punkto matyti, kad *Bundesamt für Seeschifffahrt und Hydrographie* (Vokietijos federalinė jūrų ir hidrografijos agentūra, toliau – BSH) turi teisę tam tikrais atvejais laivų registre įregistruoto jūrinio laivo savininkui arba frachtuotojui jo prašymu ne ilgesniam kaip dvejų metų laikotarpiui, esant tam tikroms sąlygoms, suteikti atšaukiamą leidimą plaukioti ne su Vokietijos, bet su kitos valstybės vėliava, jei tai leidžiama pagal taikytiną užsienio šalies teisę, nedarant poveikio Sąjungos teisėje nustatytoms teisėms ir pareigoms.

25 *FlaggRG* 7a straipsnio 3 dalyje nurodyta, kad teise plaukioti su Vokietijos vėliava negalima naudotis tol, kol galioja leidimas plaukioti su kitos valstybės vėliava.

Pagrindinė byla ir prejudicinis klausimas

26 Pareiškėja yra Jungtinėje Karalystėje įsisteigusi, visame pasaulyje laivų draudimo paslaugas teikianti draudimo bendrovė, kuri nuo 2011 m. lapkričio 2 d. yra bendrovės *Marine Shipping Mutual Insurance Company*, sudariusios pagrindinėje byloje nagrinėjamas sutartis, teisių perėmėja.

27 Šios sutartys buvo sudarytos su keturiolika bendrovių nuo įvairių rizikų, susijusių su joms priklausančių jūrinių laivų eksploatavimu. Šios sutartys visų pirma susijusios su civiline atsakomybe, teisine apsauga, vadinamuoju „kasko“ draudimu (apimančiu įvairią laivams padarytą žalą) ir karo rizika.

28 Šios bendrovės yra įsteigtos Vokietijoje ir kaip šios šalies teisės reglamentuojamos ribotos atsakomybės bendrovės įregistruotos *Amtsgericht Hamburg* (Hamburgo apylinkės teismas, Vokietija) tvarkomame įmonių registre.

29 Visi aptariami jūriniai laivai yra įregistruoti šio teismo tvarkomame laivų registre.

30 Pagrindinėje byloje nagrinėjamų draudimo sutarčių šalys, kaip draudėjai ar draudėjai pagal bendrąjį draudimą, yra tiek krovinių gabenimo laivais įmonė, kuri veikia kaip minėtų keturiolikos bendrovių valdytoja ir kurios laivyną sudaro visi pagrindinėje byloje aptariami jūriniai laivai, tiek laivo be įgulos frachtuotojai, įsisteigę Liberijoje ir Maltoje.

31 Pagal *FlaggRG* 7 straipsnio 1 dalį BSH pagrindinėje byloje nagrinėjamų bendrovių laivams leido plaukioti ne su Vokietijos, o kitos valstybės, t. y. Maltos arba Liberijos vėliava. Plaukiojimo su kitos valstybės vėliava laikotarpiu šie laivai liko įregistruoti Vokietijos laivų registre.

32 Pagal pagrindinėje byloje aptariamas draudimo sutartis *P & I* gavo atlygį – draudimo įmokas, tačiau Vokietijoje jų nedeklaravo, siekdama nemokėti draudimo įmokoms taikomo mokesčio.

33 2012 m. BZS atliko mokestinį patikrinimą ir 2014 m. lapkričio 11 d. pateikė pranešimą dėl išieškojimo; jame *P & I* buvo nurodyta už 2009 m. gruodžio mėn. sumokėti 13 374,57 EUR draudimo mokestį.

34 2016 m. sausio 15 d. sprendimu BZS atmetė *P & I* pateiktą prieštaravimą dėl šio pranešimo dėl išieškojimo.

35 Tuomet ši bendrovė prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiame teisme pareiškė ieškinį dėl šio sprendimo, be kita ko, teigdama, kad pagrindinėje byloje nagrinėjamos draudimo įmokos Vokietijoje nėra apmokestinamos, nes šioje valstybėje narėje nekyla su apdraustais laivais susijusios rizikos.

36 Šiuo klausimu *P & I* mano, kad pagal Antrosios direktyvos 88/357 2 straipsnio d punkto antrąją įtrauką valstybė, kurioje atlikta registracija, ir kuriai priklauso su minėtomis draudimo įmokomis susijusi apmokestinimo kompetencija, reiškia valstybę, kuri leido atitinkamam laivui plaukioti. Tiksliau, tai yra valstybė, su kurios vėliava plaukioja laivas, nes būtent ji nustato su jos vėliava plaukiojantiems laivams keliamus kokybės reikalavimus, todėl ji yra atsakinga už šių laivų keliamą riziką.

37 Vis dėlto BZS tvirtina, kad pagrindinėje byloje nagrinėjamos draudimo įmokos yra apmokestinamos Vokietijoje, nes iš *VersStG* 1 straipsnio 2 dalies antro sakinio 2 punkto matyti, kad Vokietijos įstatymų leidėjas teisingai perkėlė Antrosios direktyvos 88/357 2 straipsnio d punkto antrą įtrauką, susiedamas draudimo mokestį ne su atitinkamo laivo „įregistravimu“, kaip su oficialiu leidimu plaukioti, bet su jo įregistravimu oficialiame registre ir identifikavimo numerio minėtam laivui suteikimu. Tokiu oficialiu registru laikomas tik laivų registras, kurio pagrindinis tikslas – patvirtinti atitinkamo laivo nuosavybę.

38 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas mano, kad taikant tik nacionalinę teisę, t. y. *VersStG* 1 straipsnio 2 dalį, *P & I* gautos draudimo įmokos turėtų būti apmokestinamos Vokietijoje, nes, be kita ko, pagrindinėje byloje aptariami jūriniai laivai yra įregistruoti Vokietijos „oficialiame arba oficialiai pripažintame registre“, kaip tai suprantama pagal šią nuostatą, t. y. laivų registre.

39 Vis dėlto tam teismui kyla klausimas, ar, kalbant apie „bet kokios rūšies transporto priemonių“ draudimą, kaip tai suprantama pagal Antrosios direktyvos 88/357 2 straipsnio d punkto antrą įtrauką, „Zulassungsmitgliedstaat“, t. y. „leidimą išdavusi valstybė narė“ arba „valstybė narė, kurioje yra atlikta registracija“ (nes pastaroji sąvoka nėra apibrėžta), gali būti laikoma valstybe, su kurios vėliava plaukioja laivas, t. y. valstybe, kuri nustato teisės normas, taikomas jūrinių laivių eksploatavimui bendrajame eisme, taigi, ir šių laivų eksploatavimo sąlygas.

40 Galiausiai prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, remdamasis Teisingumo Teismo jurisprudencija (2001 m. birželio 14 d. Sprendimas *Kvaerner*, C-191/99, EU:C:2001:332 ir 2019 m. sausio 17 d. Sprendimas *A*, C-74/18, EU:C:2019:33), teiraujasi, kiek aiškinant Antrosios direktyvos 88/357 2 straipsnio d punkto antrą įtrauką galima remtis tik transporto priemonės registracija, neatsižvelgiant į teisę ją eksploatuoti.

41 Šiomis aplinkybėmis *Finanzgericht Köln* (Kelno finansų teismas, Vokietija) nutarė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šį prejudicinį klausimą:

„Ar Antrosios direktyvos [88/357] 2 straipsnio d punkto antrą įtrauką, siejamą su [šios direktyvos] 25 straipsnio 1 dalies pirmo sakinio pradžia arba Direktyvos [92/49] 46 straipsnio 2 dalimi, valstybės narės, kurioje yra draudimo rizika, nustatymo tikslais reikia aiškinti taip, kad su jūrinio laivo eksploatavimu susijusios rizikos draudimo atveju tai reiškia valstybę, kurios teritorijoje šis laivas įregistruotas oficialiame registre siekiant patvirtinti nuosavybę, ar valstybę, su kurios vėliava plaukioja šis laivas?“

Dėl prejudicinio klausimo

42 Savo klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia sužinoti, ar Direktyvos 92/49 46 straipsnio 2 dalies pirma pastraipa, siejama su Antrosios direktyvos 88/357 2 straipsnio d punkto antra įtrauka, turi būti aiškinama taip, kad jeigu draudimo sutartys yra susijusios su jūrinių laivų, įregistruotų vienos valstybės narės tvarkomame laivų registre, tačiau plaukiojančių su kitos valstybės narės ar trečiosios valstybės narės vėliava, gavus laikiną leidimą plaukioti su kitos valstybės vėliava, apsauga nuo įvairių su jų eksploatavimu susijusių rizikų,

atitinkamo laivo „valstybe nare, kurioje yra atlikta registracija“, taigi, ir „valstybe nare, kurioje yra draudimo rizika“, kaip tai suprantama pagal šias nuostatas, turinčia išimtinę teisę apmokestinti pagal tokias draudimo sutartis sumokėtas įmokas, laikytina valstybė narė, kur veikia laivų registras, kuriame įregistruotas tas laivas, siekiant visų pirma patvirtinti laivo nuosavybę, ar valstybė narė arba trečioji valstybė, su kurios vėliava plaukioja tas laivas.

43 Kartu skaitant Direktyvos 92/49 46 straipsnio 2 dalies pirmą pastraipą ir Antrosios direktyvos 88/357 2 straipsnio d punkto antrą įtrauką matyti, kad, kai draudimo sutartis yra sudaryta dėl „bet kokios rūšies transporto priemonių“, sutarties „nustatytos draudimo įmokos yra apmokestinamos tik tais netiesioginiais ir parafiskaliniais mokesčiais“, taikomais „valstybėje narėje, kurioje yra atlikta“ atitinkamos transporto priemonės „registracija“, nes ši valstybė narė laikoma „valstybe nare, kurioje yra draudimo rizika“.

44 Pagrindinė byla ypatinga tuo, kad aptariami laivai iki šiol yra įregistruoti *Amtsgericht Hamburg* (Hamburgo apylinkės teismas) tvarkomame laivų registre, nors BSH, kompetentinga Vokietijos institucija, yra išdavusi leidimą plaukioti su kitos valstybės vėliava, ir šie laivai laikinai plaukioja su kitos valstybės narės ar trečiosios šalies vėliava.

45 Būtent esant tokiai ypatingai situacijai kyla klausimas, ar „valstybė narė, kurioje yra atlikta registracija“, kaip tai suprantama pagal Antrosios direktyvos 88/357 2 straipsnio d punkto antrą įtrauką, taigi, ir „valstybė narė, kurioje yra draudimo rizika“, kaip tai suprantama pagal Direktyvos 92/49 46 straipsnio 2 dalies pirmą pastraipą, yra valstybė, tvarkanti laivų registrą, kuriame yra įregistruotas atitinkamas laivas pirmiausia siekiant patvirtinti šio laivo nuosavybę, ar valstybė, su kurios vėliava tas laivas plaukioja ir kurios registre tas laivas taip pat gali būti įregistruotas.

46 Pirmiausia reikia priminti, kad, pirma, Teisingumo Teismas jau yra nusprendęs, kad, pagal šiuo metu galiojančią Sąjungos teisę, valstybės narės, remdamosi bendrosiomis tarptautinės teisės normomis, turi nustatyti būtinas sąlygas, leisdamos įregistruoti laivą savo registruose ir suteikdamos šiam laivui teisę plaukioti su savo vėliava, o įgyvendindamos šią kompetenciją valstybės narės turi laikytis Sąjungos teisės normų (šiuo klausimu žr. 1991 m. liepos 25 d. Sprendimo *Factortame ir kt.*, C-221/89, EU:C:1991:320, 13 ir 14 punktus), nes, vadovaujantis Montego Bėjaus konvencijos, kurią aiškinti yra kompetentingas Teisingumo Teismas, 91 straipsnio 1 dalimi (2020 m. gegužės 7 d. Sprendimo *Rina*, C-641/18, EU:C:2020:349, 46 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija), valstybę ir laivus turi sieti „tikri ryšiai“ tam, kad juos būtų galima registruoti šios valstybės teritorijoje arba kad jiems būtų suteikta teisė ar galimybė plaukioti su tos valstybės vėliava.

47 Antra, reikia pažymėti, kad valstybė narė, turinti kompetenciją apmokestinti draudimo įmokas pagal kartu taikomas Direktyvos 92/49 46 straipsnio 2 dalies pirmos pastraipos ir Antrosios direktyvos 88/357 2 straipsnio d punkto antros įtraukos nuostatas, yra valstybė narė, kurios teritorijoje transporto priemonė įregistruota šių įmokų mokėjimo dieną, o ne valstybė narė, kurios teritorijoje transporto priemonė buvo įregistruota draudimo sutarties sudarymo metu, nes reikia pasirinkti vadinamąjį „dinamiškąjį“ šių nuostatų aiškinimą (šiuo klausimu žr. 2013 m. vasario 21 d. Sprendimo *RVS Levensverzekeringen*, C-243/11, EU:C:2013:85, 53 punktą).

48 Dėl sąvokos „valstybė narė, kurioje yra atlikta registracija“, kaip ji suprantama pagal Antrosios direktyvos 88/357 2 straipsnio d punkto antrą įtrauką, aiškinimo pažymėtina, kad, remiantis suformuota jurisprudencija, tiek iš vienodo Sąjungos teisės taikymo, tiek iš lygybės principo reikalavimų matyti, kad, kai Sąjungos teisės nuostatoje aiškiai nedaroma nuorodos į valstybių narių teisę, norint nustatyti šios nuostatos prasmę ir apimtį, jos reikšmė visoje Sąjungoje paprastai turi būti aiškinama autonomiškai ir vienodai, atsižvelgiant ne tik į nuostatos formuluotę, bet ir jos kontekstą ir nagrinėjamu teisės aktu, kuriame ši nuostata yra, siekiamą tikslą (šiuo klausimu visų pirma žr. 2013 m. vasario 21 d. Sprendimo *RVS Levensverzekeringen*, C-243/11, EU:C:2013:85, 23 punktą ir 2013 m. gruodžio 19 d. Sprendimo *Fish Legal ir Shirley*, C-279/12, EU:C:2013:853, 42 punktą ir jame nurodytą

jurisprudenciją). Sąjungos teisės nuostatos genezė taip pat gali, kaip visų pirma pažymėjo Europos Komisija, suteikti svarbios informacijos ją aiškinant (2020 m. birželio 25 d. Sprendimas *A ir kt. (Vėjo jėgainės Alteryje ir Nevelėje)*, C-24/19, EU:C:2020:503, 37 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

49 Reikia konstatuoti, kad Sąjungos teisės aktų leidėjas neapibrėžė Antrosios direktyvos 88/357 2 straipsnio d punkto antroje įtraukoje vartojamos sąvokos „valstybė narė, kurioje yra atlikta registracija“, ir kad šioje nuostatoje nėra jokios aiškios nuorodos į valstybių narių teisę, kad būtų galima nustatyti jos prasmę ir apimtį. Todėl šią sąvoką reikia aiškinti autonomiškai ir vienodai.

50 Šiuo atveju tokiam vienodam aiškinimui tenka didelė reikšmė, juo labiau dėl to, kad vienintelis minėtos nuostatos tikslas – nustatyti valstybę narę, kuri turi išimtinę teisę apmokestinti draudimo įmokas pagal Direktyvos 92/49 46 straipsnio 2 dalies pirmą pastraipą.

51 Pirma, kalbant apie Antrosios direktyvos 88/357 2 straipsnio d punkto antros įtraukos formuluotę, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo abejonės dėl šios nuostatos aiškinimo visų pirma susijusios su šios nuostatos redakcijos vokiečių kalba dviprasmiškumu, nes joje yra vartojama sąvoka „Zulassungsmitgliedstaat“, kuri, atsižvelgiant į kontekstą, reiškia transporto priemonės registravimo valstybę narę ar valstybę narę, kurioje yra atlikta registracija, arba valstybę narę, kurioje transporto priemonei yra išduotas leidimas arba jai leista dalyvauti eisme.

52 *P & I* remiasi „Zulassungsmitgliedstaat“, kaip valstybės narės, kuri yra leidusi arba išdavusi leidimą dalyvauti eisme, sąvoka, ir teigia, kad sąvoka „valstybė narė, kurioje yra atlikta registracija“, kaip ji suprantama pagal Antrosios direktyvos 88/357 2 straipsnio d punkto antrą įtrauką, apima valstybę narę, kuri leido transporto priemonei (šiuo atveju – laivui) dalyvauti eisme, ir tai patvirtina jos registracija. Kadangi, priešingai nei kitos transporto priemonės (kaip antai automobiliai, motociklai ar orlaiviai), leidimas laivams dalyvauti eisme nėra reglamentuojamas Sąjungos lygiu, reikia vadovautis valstybės, su kurios vėliava plaukioja laivas, teise, kiek joje įtvirtinti šio laivo eksploatavimui taikytini teisės aktai, o tai yra susiję su laivo eksploatavimo rizika.

53 Vis dėlto, kaip pažymima generalinio advokato išvados 49 punkte, visose Antrosios direktyvos 88/357 2 straipsnio d punkto antros įtraukos kalbinėse redakcijose (išskyrus jos redakciją vokiečių kalba) minima „registravimo“ valstybė narė arba valstybė narė, „kurioje yra atlikta registracija“.

54 Pagal suformuotą jurisprudenciją vienoje Sąjungos teisės nuostatos kalbinių redakcijų vartojama formuluotė negali būti vienintelis šios nuostatos aiškinimo pagrindas ar įgyti pirmenybę prieš kitas kalbines redakcijas (2019 m. rugsėjo 12 d. Sprendimo *A ir kt.*, C-347/17, EU:C:2019:720, 38 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

55 Šiuo klausimu reikia pažymėti, kad sąvoka „Zulassungsmitgliedstaat“, suprantama viena iš dviejų reikšmių, t. y. kaip registravimo valstybė narė arba valstybė narė, kurioje atlikta registracija, atitinka visose kitose Antrosios direktyvos 88/357 2 straipsnio d punkto antros įtraukos kalbinėse redakcijose vartojamą terminiją.

56 Šios nuostatos aiškinimą, pagal kurį joje kalbama apie valstybę narę, kurioje išduotas leidimas dalyvauti eisme, taip pat paneigia tai, kad, priešingai nei kitų šioje nuostatoje nurodytų transporto priemonių atveju, nėra su tokiu leidimu susijusių Sąjungos teisės aktų.

57 Taigi, vertinant tik Antrosios direktyvos 88/357 2 straipsnio d punkto antros įtraukos formuluotę, reikia pripažinti, kad ši nuostata (visose jos kalbinėse redakcijose) nurodo veikiau laivo registravimo valstybę narę ar valstybę narę, kurioje yra atlikta registracija, o ne valstybę narę, kurioje jam išduotas leidimas dalyvauti eisme, į kurią galima nuoroda tik šios nuostatos redakcijoje vokiečių kalba, remiantis viena iš dviejų sąvokos „Zulassungsmitgliedstaat“ reikšmių.

58 Reikia pridurti, kad pagal įprastą laivo „registravimo“ ir „registracijos“ reikšmę šios sąvokos, kaip jos suprantamos pagal Antrosios direktyvos 88/357 2 straipsnio d punkto antrą įtrauką, gali būti vartojamos pakaitomis; tai matyti iš įvairių kalbinių šios nuostatos redakcijų (išskyrus redakciją vokiečių kalba), nes jose, kaip nurodyta šio sprendimo 53 punkte, vartojama tik viena iš šių dviejų sąvokų.

59 Atsižvelgiant į tai, kas nurodyta, taip pat vien į Antrosios direktyvos 88/357 2 straipsnio d punkto antros įtraukos formuluotę, atrodo, kad *a priori* negalima atmesti galimybės, jog „registravimo valstybė narė“ arba „valstybė narė, kurioje atlikta registracija“ gali apimti ne tik valstybę, tvarkančią registrą, kuriame registruojami laivai siekiant patvirtinti nuosavybės teisę į juos, o prireikus – ir kitas registruojamas daiktines teises į juos (įskaitant jų įkeitimą), bet ir valstybę, su kurios vėliava laivai plaukioja, atsižvelgiant į tai, kad pagal Montego Bėjaus konvencijos 94 straipsnio 2 dalies a punktą kiekviena valstybė privalo nacionaliniame laivų registre nurodyti su jos vėliava plaukiojančius laivus.

60 Toliau, kalbant apie Antrosios direktyvos 88/357 2 straipsnio d punkto antros įtraukos genezę, reikia pažymėti, kad Komisijos 1975 m. gruodžio 30 d. pateiktame pirminiame pasiūlyme (COM(1975) 516 *final*) (OL C 32, 1976, p. 2), kurio pagrindu parengta ši Antroji direktyva, buvo nurodyta, kad „valstybe nare, kurioje yra draudimo rizika“, laikytina arba „valstybė narė, kurioje yra atlikta registracija, kai draudimas susijęs su sausumos transporto priemonėmis“, arba „valstybė narė, kurioje yra draudėjo nuolatinė gyvenamoji vieta, jei[gu] jis yra transporto priemonės savininkas (ar turi su šia transporto priemone susijusių finansinių interesų) arba transporto priemonės valdytojas, ir nesant valstybės narės, kurioje būtų atlikta transporto priemonės registracija, kai draudimas susijęs su geležinkelio transporto priemonėmis, skraidymo aparatais bei jūrų, ežerų, upių ir kanalų laivais“.

61 Nors 1978 m. vasario 16 d. pasiūlyme dėl iš dalies pakeistos direktyvos (COM(1978) 63 *final*) šie du sąsajos kriterijai buvo išlaikyti, pakeista jų išdėstymo tvarka, todėl draudėjo ryšys su nuolatinės gyvenamosios vietos valstybe nare buvo automatiškai taikomas tik tuo atveju, jei transporto priemonė nebuvo joje įregistruota.

62 Galutinėje Antrosios direktyvos 88/357 2 straipsnio d punkto antros įtraukos redakcijoje nurodyta tik visų transporto priemonių (įskaitant laivus) „registracijos valstybė narė“.

63 Nors ryšio su draudėjo nuolatinės gyvenamosios vietos arba įsisteigimo vietos valstybe kriterijus yra numatytas Antrosios direktyvos 88/357 2 straipsnio d punkto paskutinėje įtraukoje įtvirtintoje paskutinėje taisyklėje, ji nėra taikoma bet kokios rūšies transporto priemonių draudimui, nes jos yra konkrečiai nurodytos šios nuostatos antroje įtraukoje. Taigi ši paskutinė taisyklė neturi tiesioginės įtakos tos nuostatos antroje įtraukoje vartojamų sąvokų aiškinimui.

64 Vis dėlto, kaip teigia Komisija, atrodo, kad Antrosios direktyvos 88/357 2 straipsnio d punkto antros įtraukos genezė leidžia daryti prielaidą, jog sąsajos su „valstybe nare, kurioje atlikta registracija“ kriterijus yra netiesiogiai susijęs su ryšiu tarp asmens ar bendrovės, turinčios nuosavybės teisę ar finansinį interesą į atitinkamą laivą, ir laivų registrą, kuriame šis laivas įregistruotas, taip patvirtinant šio laivo nuosavybę, tvarkančios valstybės.

65 Bet reikia pripažinti, kad šios nuostatos genezė taip pat gali būti suprantama taip, kad tai, jog Sąjungos teisės aktų leidėjas galiausiai rėmėsi vieninteliu sąsajos su „valstybe nare, kurioje atlikta registracija“ kriterijumi, leidžia manyti, kad alternatyvus su draudėjo, atitinkamos transporto priemonės savininko, kuris turi finansinių interesų į šią transporto priemonę arba yra jos valdytojas, nuolatine gyvenamąja vieta susijęs kriterijus turėtų būti svarbus aiškinant ne Antrosios direktyvos 88/357 2 straipsnio d punkto antrą įtrauką, bet tik šios nuostatos paskutinę įtrauką.

66 Taigi iš šios genezės negalima daryti išvados dėl sąvokos „valstybė narė, kurioje atlikta registracija“ aiškinimo, kaip ji suprantama pagal Antrosios direktyvos 88/357 2 straipsnio d punkto antrą įtrauką.

67 Galiausiai dėl Direktyvos 92/49 46 straipsnio 2 dalies pirmos pastraipos ir Antrosios direktyvos 88/357 2 straipsnio d punkto antros įtraukos nuostatų konteksto ir tikslo reikia priminti, kad iš šio 2 straipsnio d punkto matyti, jog Sąjungos teisės aktų leidėjas dėl visų rūšių draudžiamos rizikos siekė pasiūlyti sprendimą, leidžiantį nustatyti valstybę, kurioje yra rizika, remiantis veikiau konkretaus ir fizinio pobūdžio, o ne teisinio pobūdžio kriterijais. Kiekvienos rūšies riziką turėtų atitikti konkretus veiksnys, leidžiantis ją priskirti tam tikrai valstybei narei (2001 m. birželio 14 d. Sprendimo *Kvaerner*, C-191/99, EU:C:2001:332, 44 punktas).

68 Taigi, pavyzdžiui, pagal Antrosios direktyvos 88/357 2 straipsnio d punkto antros įtrauką, jei sutartis susijusi su šia transporto priemone, valstybė narė, kurioje yra draudimo rizika, – tai valstybė narė, kurioje yra atlikta registracija, net jei tai ne ta valstybė, kurioje ta transporto priemonė naudojama (šiuo klausimu žr. 2001 m. birželio 14 d. Sprendimo *Kvaerner*, C-191/99, EU:C:2001:332, 45 punktą).

69 Be to, atsižvelgiant į Direktyvos 92/49 30 konstatuojamąją dalį, atrodo, kad jos 46 straipsnio 2 dalies pirma pastraipa siekiama sumažinti riziką, kad dėl draudimo sandoriams taikomų netiesioginių mokesčių struktūros ir tarifų skirtumų bus iškraipyta valstybių narių konkurencija draudimo paslaugų srityje (šiuo klausimu žr. 2001 m. birželio 14 d. Sprendimo *Kvaerner*, C-191/99, EU:C:2001:332, 49 punktą).

70 Rizikos buvimo vietos pasirinkimas kaip kriterijaus, kuriuo remiantis nustatoma valstybė, turinti apmokestinimo teisę, leidžia užkirsti kelią įvairių valstybių narių draudimo paslaugas teikiančių įmonių konkurencijos iškraipymui (2001 m. birželio 14 d. Sprendimo *Kvaerner*, C-191/99, EU:C:2001:332, 50 punktas).

71 Šis pasirinkimas taip pat leidžia išvengti dvigubo apmokestinimo pavojaus ir užkerta kelią mokesčių vengimui, nes kiekviena rizika yra susijusi su tam tikra įstaiga, taigi, ir su tam tikra valstybe nare (šiuo klausimu žr. 2001 m. birželio 14 d. Sprendimo *Kvaerner*, C-191/99, EU:C:2001:332, 51 punktą).

72 Iš to matyti, kad aiškinant Direktyvos 92/49 46 straipsnio 2 dalies pirmos pastraipos ir Antrosios direktyvos 88/357 2 straipsnio d punkto antros įtraukos nuostatas reikia tinkamai atsižvelgti į tikslą užkirsti kelią įvairių valstybių narių draudimo paslaugas teikiančių įmonių konkurencijos iškraipymui, o tai reiškia, kad bus išvengta tiek dvigubo apmokestinimo, tiek mokesčių vengimo rizikos, ir pirmenybę teikti aiškinimui, leidžiančiam užtikrinti, kad atitinkama draudimo rizika kils vienoje valstybėje narėje, tokį aiškinimą grindžiant rizikos buvimo vietos kriterijumi, remiantis veikiau konkretaus ir fizinio pobūdžio elementais, o ne teisinio pobūdžio kriterijais.

73 Taigi, atsižvelgiant į minėtų nuostatų tikslus, kyla klausimas, ar jos reiškia, kad sąvoka „valstybė narė, kurioje yra atlikta registracija“, kaip ji suprantama pagal Antrosios direktyvos 88/357 2 straipsnio d punkto antrą įtrauką, turi būti aiškinama kaip reiškianti valstybę narę, kuri tvarko registrą (kaip antai laivų registrą), kuriame įregistruoti laivai, tam, kad galėtų identifikuoti tuos laivus ir už juos atsakingus laivų savininkus, ar veikiau kaip valstybę, su kurios vėliava minėti laivai plaukioja, ir kuri pagal Montego Bėjaus konvencijos 94 straipsnį „tvarko laivų registrą, kuriame yra nurodomi su jos vėliava plaukiojančių laivų pavadinimai ir kiti duomenys“, „laivuose tinkamai vykdo savo jurisdikciją ir kontrolę administraciniais, techniniais ir socialiniais klausimais“ ir imasi „tinkamų priemonių, kad būtų užtikrintas saugumas jūroje“.

74 Dėl dvigubo apmokestinimo išvengimo tikslo reikia priminti, kad, kaip nurodyta šio sprendimo 46 punkte, pagal šiuo metu galiojančią Sąjungos teisę ir pagal tarptautinę teisę kiekviena valstybė narė nustato laivų registravimo savo teritorijoje sąlygas, taip pat būtinas sąlygas laivams plaukioti su jos vėliava, taigi, ir jos nacionalinei priklausomybei suteikti, turint omenyje, kad pagal Montego Bėjaus konvencijos 91 straipsnio 1 dalį valstybę ir laivus turi sieti „tikri ryšiai“.

75 Taigi, kadangi laivų registravimo taisyklės nėra suderintos Sąjungos lygiu, neatmestina galimybė, kad laivas gali būti įregistruotas keliose valstybėse narėse, jeigu jį ir kelias valstybes narias sieja tikri ryšiai, todėl laivas gali būti apmokestinamas kelis kartus.

76 Vis dėlto, viena vertus, kaip pažymėta generalinio advokato išvados 75 punkte, pagal daugumoje valstybių narių galiojančius teisės aktus keleriopa registracija, galinti lemti keleriopą apmokestinimą, negalima.

77 Šiuo atveju *SchRegO* 14 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad, kol laivas yra įregistruotas užsienio laivų registre, jis negali būti registruojamas Vokietijos laivų registre.

78 Kita vertus, reikia konstatuoti, kad Montego Bėjaus konvencijos 92 straipsnio 1 dalyje įtvirtinta, kad „laivai plaukioja tik su vienos valstybės vėliava“, o jei ryšio su vėliavos valstybe kriterijus būtų taikomas Antrosios direktyvos 88/357 2 straipsnio d punkto antros įtraukos tikslais, tai užkirstų kelią dvigubai registracijai, vadinasi, ir dvigubam apmokestinimui.

79 Šiuo atveju *FlaggRG* 6 straipsnio 1 dalyje nurodyta, kad jūriniai laivai, kurie turi plaukioti su Vokietijos vėliava pagal šio įstatymo 1 straipsnį, negali plaukioti su kita nei nacionaline vėliava.

80 Atsižvelgiant į tai, pagal Antrosios direktyvos 88/357 2 straipsnio d punkto antrą įtrauką rizikos vietos naudojimas vėliavos valstybei nustatyti negali pašalinti mokesčio išvengimo rizikos, o tai yra dar vienas Direktyvos 92/49 46 straipsnio 2 dalies pirmos pastraipos ir Antrosios direktyvos 88/357 2 straipsnio d punkto antros įtraukos tikslas, kaip aiškiai matyti pagrindinėje byloje, kurioje aptariami laivai plaukiojo su kitos valstybės vėliava, neabejotinai tam gavus valstybės, kurioje šie laivai buvo ir tebėra įregistruoti, leidimą, nes kitos vėliavos valstybės pasirinkimas liudija akivaizdžiai ne tokius tiesioginius ir konkrečius ryšius su šiais laivais, palyginti su valstybe nare, kurioje jie yra įregistruoti, pirmiausia siekiant patvirtinti jų nuosavybę.

81 Vadinasi, kaip pažymėta generalinio advokato išvados 73 punkte, jei atsižvelgiama į valstybę, tvarkančią laivų registrą, kuriame siekiant nustatyti rizikos buvimo vietą yra įregistruoti laivai, tai leidžia geriau įgyvendinti Antrosios direktyvos 88/357 2 straipsnio d punkto antra įtrauka siekiamus tikslus, t. y. užkirsti kelią dvigubam apmokestinimui ir mokesčių vengimui.

82 Be to, sąvoka „valstybė narė, kurioje yra atlikta registracija“, kaip ji suprantama pagal Antrosios direktyvos 88/357 2 straipsnio d punkto antrą įtrauką, taip pat turi būti aiškinama atsižvelgiant į šio sprendimo 67 punkte primintą šios nuostatos tikslą, t. y. nustatyti valstybę, kurioje yra rizika, remiantis konkretaus ir fizinio pobūdžio kriterijais, kad kiekvieną pavojų atitiktų konkretus elementas, leidžiantis nustatyti jo buvimo vietą konkrečioje valstybėje narėje (šiuo klausimu žr. 2001 m. birželio 14 d. Sprendimo *Kvaerner*, C-191/99, EU:C:2001:332, 44 punktą).

83 Laivų registras, kurio pagrindinė paskirtis – nustatyti jame įregistruoto laivo savininką, kuris pirmiausia atsako už visą su laivu ir jo eksploatavimu susijusią riziką (ir dėl kurios savininkas, siekdamas užtikrinti savo su laivu susijusių turtinių interesų apsaugą, sudaro šių rizikų draudimo sutartį), leidžia susieti su tuo laivu susijusią riziką su konkrečia valstybe nare remiantis konkrečiu ir fiziniu elementu, t. y. ryšiu tarp to laivo savininko ir valstybės narės, kurioje jis įregistruotas, o prireikus – valstybės narės, kurios pilietybę turi savininkas, ir (arba) valstybės narės, kurioje yra jo gyvenamoji (buveinės) vieta.

84 Toks sąsajos kriterijus leidžia lengvai apimti sudėtingus atvejus, dažnai pasitaikančius jūrų transporto draudimo srityje, kaip matyti iš pagrindinės bylos, nes jai būdinga labai įvairi su laivų eksploatavimu siejama rizika, su kuria susiduria tiek krovinių gabenimo laivais įmonės, tiek įmonės, teikiančios laivo frachtavimo be įgulos paslaugas.

85 Be to, šis kriterijus gali būti vienodai taikomas „bet kokios rūšies transporto priemonėms“, kaip antai nurodytoms Antrosios direktyvos 88/357 2 straipsnio d punkto antroje įtraukoje.

86 Vis dėlto, kaip pažymėjo ir Komisija, *a priori* nėra konkretaus ir tiesioginio ryšio tarp valstybės, su kurios vėliava laivas plaukioja, ir atsakomybės už su laivu susijusią riziką, kuris leistų pastarąją susieti su šios valstybės teritorija.

87 Nors valstybė, su kurios vėliava laivas plaukioja, vykdo jo kontrolę ir imasi priemonių jo saugumui jūroje užtikrinti, patys šie argumentai nėra susiję su laivo eksploatavimo rizika, tenkančia laivo savininkui, kuris visų pirma yra suinteresuotas laivo draudimu tam, kad galėtų apsaugoti savo finansinius interesus.

88 Galiausiai reikia priminti, kad siekiant nustatyti valstybę narę, kurioje yra rizika, kaip tai suprantama pagal Antrosios direktyvos 88/357 2 straipsnio d punktą, visų pirma reikia tiksliai identifikuoti veiklą, kurios rizika draudžiama pagal įvairias pagrindinėje byloje aptariamas draudimo sutartis (šiuo klausimu žr. 2019 m. sausio 17 d. Sprendimo *A*, C-74/18, EU:C:2019:33, 31 punktą).

89 Taigi, kaip iš esmės pažymėta generalinio advokato išvados 85 punkte, reikia konstatuoti (o tai turi patikrinti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas), kad šiuo atveju įvairios su atitinkamų laivų eksploatavimu susijusios rizikos buvimą Vokietijoje patvirtina tai, kad, kaip atrodo, ta aplinkybė, kad laivai laikinai plaukioja su kitos valstybės vėliava, neturi jokios įtakos pagrindinėje byloje nagrinėjamoms draudimo sutartims, susijusioms su tokia rizika, kaip aptarta pirma, ir kurias, be kita ko, yra sudariusios bendrovės, laivų savininkės, kurioms pirmiausia tenka atsakomybė už šiuos laivus ir jų eksploatavimą.

90 Atsižvelgiant į visa tai, kas išdėstyta, į pateiktą klausimą reikia atsakyti, kad Direktyvos 92/49 46 straipsnio 2 dalies pirma pastraipa, siejama su Antrosios direktyvos 88/357 2 straipsnio d punkto antra įtrauka, turi būti aiškinama taip: jeigu draudimo sutartys yra susijusios su jūrinių laivų, įregistruotų vienos valstybės narės tvarkomame laivų registre, tačiau plaukiojančių su kitos valstybės narės ar trečiosios valstybės narės vėliava, gavus laikiną leidimą plaukioti su kitos valstybės vėliava, apsauga nuo įvairių su jų eksploatavimu susijusių rizikų, atitinkamo laivo „valstybe nare, kurioje yra atlikta registracija“, taigi, ir „valstybe nare, kurioje yra draudimo rizika“, kaip tai suprantama pagal šias nuostatas, turinčia išimtinę teisę apmokestinti pagal tokias draudimo sutartis sumokėtas įmokas, laikytina valstybė narė, kur veikia laivų registras, kuriame yra įregistruotas tas laivas, siekiant visų pirma patvirtinti jo nuosavybę.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

91 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (trečioji kolegija) nusprendžia:

1992 m. birželio 18 d. Tarybos [d]irektyvos 92/49/EEB dėl įstatymų ir kitų teisės aktų, susijusių su tiesioginiu draudimu, išskyrus gyvybės draudimą, derinimo, iš dalies keičiančios [d]irektyvas 73/239/EEB ir 88/357/EEB ([T]rečioji ne gyvybės draudimo [d]irektyva), 46 straipsnio 2 dalies pirma pastraipa, aiškinant ją kartu su 1988 m. birželio 22 d. Antrosios Tarybos [d]irektyvos 88/357/EEB dėl įstatymų ir kitų teisės aktų, susijusių su tiesioginiu draudimu, išskyrus gyvybės draudimą, derinimo, apibrėžiančios nuostatas, padedančias veiksmingai naudotis laisve teikti paslaugas, ir iš dalies keičiančios Direktyvą 73/239/EEB, 2 straipsnio d punkto antra įtrauka turi būti aiškinama taip: jeigu draudimo sutartys yra susijusios su jūrinių laivų, įregistruotų vienos valstybės narės tvarkomame laivų registre, tačiau plaukiojančių su kitos valstybės narės ar trečiosios valstybės narės vėliava, gavus laikiną leidimą plaukioti su kitos valstybės vėliava, apsauga nuo įvairių su jų eksploatavimu susijusių rizikų, atitinkamo laivo „valstybe nare, kurioje

yra atlikta registracija“, taigi, ir „valstybe nare, kurioje yra draudimo rizika“, kaip tai suprantama pagal šias nuostatas, turinčia išimtinę teisę apmokestinti pagal tokias draudimo sutartis sumokėtas įmokas, laikytina valstybė narė, kur veikia laivų registras, kuriame yra įregistruotas tas laivas, siekiant visų pirma patvirtinti jo nuosavybę.

Parašai.